

FALUN BORLÄNGE REGIONEN

Ny rutin för rapportering inom det kommunala aktivitetsansvaret

Falun Borlänge-regionen AB · Forskargatan 3 · 781 70 BORLÄNGE · Sweden
info@fbregionen.se · Tel +46 243 24 80 40 · www.fbregionen.se

FALUN

BORLÄNGE

GAGNEF

LUDVIKA

SMEDJEBACKEN

SÄTER

I Gysam ingår även: HEDEMORA

LEKSAND

MALUNG-SÄLEN

RÄTTVIK

VANSBRO

Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för ungdomars framtida möjligheter. Ungdomar som har avbrutit, eller aldrig påbörjat, en gymnasieutbildning är ofta i en mycket utsatt situation. De riskerar långvarig arbetslöshet vilket ofta får andra negativa konsekvenser på lång sikt – både för individen och samhället. Det är därför av stor vikt för kommunerna att bistå ungdomar i gymnasieålder som inte omfattas av skolplikt. I Dalarna handlar detta om ett hundratal elever varje år och för kommunerna i GYSAM är kostnaderna på lång sikt mycket höga när människor hamnar i långvarig arbetslöshet eller utanförskap.¹ Det finns i nuläget ett uttalat mål på nationell och regional nivå om att minska antalet unga som inte slutför sin gymnasieutbildning. Som ett ytterligare steg i arbetet får stat och kommun efter årsskiftet ett förtydligt ansvar för ungdomar under 20 år som är utanför gymnasieskolan och arbetsmarknaden.

Informationsansvar blir aktivitetsansvar

Enligt gällande lagar är kommunerna skyldiga att löpande hålla sig informerade om hur de ungdomar i kommunerna som har fullgjort sin skolplikt men som inte har fyllt 20 år är sysselsatta i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga åtgärder. Dock finns stora skillnader i hur olika kommuner väljer att tolka, organisera och genomföra sitt ansvar för icke skolpliktiga ungdomar. Allt för många ungdomar saknar sysselsättning eller får vänta för lång tid innan de kontaktas för att erbjudas stöd. Enligt regeringen behövs därför tydligare lagstiftning för att säkerställa kvaliteten i kommunernas arbete. Kommunernas *informationsansvar*, KIA, blir framöver kommunernas *aktivitetsansvar*, KAA.

Kommunernas och skolornas skyldigheter

Ett antal ändringar har gjorts i skollagen som innebär utökade skyldigheter för gymnasieskolor och kommuner. Från den 1 januari 2015 är det ålagt skolorna att informera hemkommunerna om elever som börjar och slutar vid deras skola eller riskerar att avsluta sin utbildning. Kommunerna har från den 1 januari 2015 ansvar att aktivt hjälpa de elever som inte påbörjat eller hoppat av gymnasiet att hitta lämplig utbildning eller aktivitet.

¹ Mer ingående information om läget i Dalarna finns i rapporten ”Den stödjande skolan”

Ändringar i skollagen (nyttillkomna eller ändrade partier i kursiv stil):

”

15 kap.

15 §

När en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen. *Detsamma gäller om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning. Denna skyldighet påverkar inte huvudmannens ansvar för att ge särskilt stöd till elever.*

18 kap.

15 §

När en elev börjar eller slutar vid en gymnasiesärskola med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen. *Detsamma gäller om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning. Denna skyldighet påverkar inte huvudmannens ansvar för att ge särskilt stöd till elever.*

29 kap.

9 §

En hemkommun ska löpande *under året* hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta, som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år *och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning (aktivitetsansvar).*

Hemkommunen har inom ramen för ansvaret uppgiften att erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt. Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *den dokumentation* och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna *fullgöra sina skyldigheter enligt andra och tredje stycket.*

”

Bestämmelserna kan sammanfattas och tydliggöras med följande punkter:

1. Huvudmannen för en gymnasieskola ska snarast meddela hemkommunen när en elev som inte fyllt 20 år börjar eller slutar vid en gymnasieskola eller när eleven utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning.
2. I samband med att hemkommunen får information om att en ungdom inte påbörjar eller hoppar av gymnasiet ska personen registreras av kommunen.
3. Ett register med samtliga ungdomar som inte fyllt 20 år och som inte går i gymnasieskolan ska upprättas och rapporteras enligt skolverkets föreskrifter.
4. Hemkommunen ska löpande under året hålla sig informerad om hur samtliga ungdomar som inte fyllt 20 år är sysselsatta. Åtgärder som vidtas för berörda ungdomar ska dokumenteras.
5. Kommunen har ansvar för att aktivt hitta, kontakta och erbjuda den unge individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand motivera den unge till att återuppta eller påbörja studier.

Rutin för rapporteringen

För att säkerställa att bestämmelserna ovan efterföljs och att ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret kommer till hemkommunens kännedom har GYSAM beslutat att ta fram en rutin för rapportering mellan medlemskommunerna. I rutinen ingår de steg som måste tas för att ungdomarnas hemkommuner ska få tillräckligt med information för att de ska kunna uppfylla sina skyldigheter.

Grunden i rutinen är skolans agerande då en elev börjar eller slutar vid en gymnasieskola med annan huvudman än hemkommunen eller är frånvarande i betydande utsträckning.

”Frånvarande i betydande utsträckning” ska tolkas på samma sätt som CSN tolkar formuleringen:

”Skolan bör rapportera till CSN om den studerande har upprepad ogiltig frånvaro som uppgår till 4 timmar eller mer under en period, exempelvis en månad. Det är alltså när ni ser att det är ett mönster av ogiltig frånvaro som ni ska rapportera det till CSN.”

Rapporteringen till hemkommunen om ogiltig frånvaro ska ske i samband med rapporteringen till CSN då ovanstående kriterier uppfylls. Om rapporteringen gäller påbörjade eller avslutade studier ska detta ske omgående.

För att hemkommunerna ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt KAA är det viktigt att man meddelar uppgifter om personen senaste sysselsättning, i det här fallet vad för gymnasiestudier eleven ägnat sig åt och vad man vidtagit för åtgärder från skolans sida inom ramen för skolans ansvar. Skyldigheten att rapportera otillåten frånvaro till hemkommunen ska inte påverka skolans (huvudmannens) ansvar att ge särskilt stöd till elever.

Blankett vid rapportering till hemkommunen

För att säkerställa rapporteringen till hemkommunen ska en blankett fyllas i och skickas in till hemkommunen. Det finns ett bifogat förslag på blankett som kan användas vid rapporteringen till hemkommunerna. Blanketten kan fyllas i antingen direkt i datorn (se till att senaste versionen av Acrobat Reader eller motsvarande mjukvara för visning av PDF-filer är installerad på datorn). Blanketten kan också skrivas ut och fyllas i för hand. Den kan sedan skickas med e-post eller vanlig post. Blanketten kan komma att användas av kommuner utanför regionen eller av skolor som tidigare inte haft kontakt med hemkommunen. Det är därför av yttersta vikt att det finns kontaktinformation till KAA-ansvarig på samtliga GYSAM-kommuners webbplatser. Det är också viktigt att information är lättåtkomlig och uppdaterad. Förutom namn och telefonnummer ska det finnas e-post-adress och postadress.

Dokumentering av ungdomar som omfattas av KAA

Kommunerna har enligt det nya kommunala aktivitetsansvaret en skyldighet att dokumentera de insatser man gör för ungdomarna som omfattas av KAA. Två gånger per år ska dessutom uppgifterna rapporteras till Skolverket. Insamlingen kommer att ske via Statistiska centralbyrån (SCB).

För att kunna fullgöra sina skyldigheter måste kommunerna löpande under året föra ett register över berörda ungdomar. Registret förs förslagsvis enligt samma Excellmall som sedan används för rapporteringen till SCB. Uppgifter som samlas in av SCB är:

- Personnummer
- Namn
- Tidpunkt för registrering
- Åtgärder som kommunen genomför
- Tidpunkt då åtgärd inleds samt avslutas
- Orsaken till att åtgärden avslutades
- Sysselsättning före och efter åtgärd
- Anledning till avregistrering

Bifogat finns de instruktioner som Skolverket och SCB publicerat. Där förklaras de variabler och koder som används i Excelmallen för registrering. Senaste versionen av Excelmallen och instruktionerna kan hämtas på SCB:s webbplats:

www.scb.se/aktivitetsansvar

Som framgår av instruktionerna ska varje ny händelse eller åtgärd dokumenteras i registret. Första tillfälle för insamling är 1 juli 2015.

Syftet med registret är att kommunerna ska kunna ha en löpande överblick över vilka ungdomar som berörs av de kommunala aktivitetsansvaret för att kunna fullgöra sina skyldigheter, och för att Skolverket ska kunna följa upp arbetet inom KAA. Uppgifterna får lagras för dessa ändamål. **Personuppgifter ska därefter gallras ur registret när de inte längre behövs med hänsyn till ändamålet med behandlingen, dock senast vid utgången av det kalenderår när den registrerade fyller 21 år.²**

Vidare läsning om KAA

För den som är intresserad av hur man resonerat vid införandet av KAA samt den diskussion som föregått beslutet om lagändringarna finns kan man läsa vidare i referenslistan. Exempelvis finns skälen för regeringens bedömningar beskrivna på sida 18 och framåt i lagrådsremissen ”Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun”.

Referenser

”Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligt ansvar för stat och kommun”, lagrådsremiss, Utbildningsdepartementet 2014, <http://www.regeringen.se/sb/d/18282/a/234145>

”Den stödjande skolan”, rapport, Region Dalarna 2014

² § 7, förordning (2006:39)

Blanketten skickas till:

KAA-ansvarig i elevens hemkommun. Kontaktuppgifter till KAA-ansvarig finns på hemkommunens webbplats.

Elev

Elevens namn:		Personnummer (10 siffror):	
Skola:			Årskurs:
Anledning till anmälan:			
Avslutad utbildning Omfattande ogiltig frånvaro, frånvaroprocent:.....			
Sammanfattning av elevens situation:			

Vårdnadshavare

Namn:		Telefon:	
Adress:			
E-post:			
Namn:		Telefon:	
Adress:			
E-post:			
Kontakt med vårdnadshavare: Ja Nej Om ja, vad har framkommit?			

Utredning

Är utredning om orsaker till situationen gjord?

Ja

Nej

Om ja, vad har framkommit?

Åtgärder

Vidtagna åtgärder:

Resultat av åtgärderna:

Anmälan gjord av

Namn:

Telefon:

Befattning

E-post:

Registrering av ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret

Kommunerna i Sverige ska från och med den 1 januari 2015 föra ett register över de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret.

I regleringsbrevet för 2014 fick Skolverket bland annat i uppdrag att utveckla en modell för nationell uppföljning av de ungdomar som omfattas av informationsansvaret (från den 1 januari 2015 benämnt aktivitetsansvaret) i syfte att förbättra kunskapen om dessa.

Skolverket kommer att två gånger per år begära in uppgifter från kommunerna om de registrerade ungdomarna. Dessa uppgifter ska ingå som en del i Skolverkets uppföljningssystem.

Insamling av uppgifter om de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret kommer att ske via Statistiska centralbyrån (SCB). På SCBs hemsida www.scb.se/aktivitetsansvar kommer inom kort att finnas mer information om hur kommunerna ska lämna uppgifter om de ungdomar som omfattas av ansvaret. Den nationella insamlingen för aktivitetsansvaret kommer i stora drag innebära att följande uppgifter samlas in från samtliga kommuner:

- Personnummer på ungdomen som omfattas av aktivitetsansvaret
- Datum då ungdomen registreras inom aktivitetsansvaret
- Åtgärder som kommunen genomför för ungdomen
- Datum då åtgärd inleds samt avslutas
- Orsaken till att åtgärden avslutades
- Sysselsättning före och efter ungdomen deltagit i åtgärd
- Anledning till att ungdomen avregistreras från aktivitetsansvaret
- Datum då ungdomen avregistreras från aktivitetsansvaret

SCB kommer att tillhandahålla en excelmall för kommunerna där ovanstående uppgifter finns angivna med definitioner och kodsättning. Insamlingen av uppgifter ska fortlöpande ske halvårsvis. Den första insamlingen ska ske den 1 juli 2015 och spegla tidsperioden den 1 januari 2015 till och med den 30 juni 2015.

De ungdomar som går på ett introduktionsprogram ska omfattas av aktivitetsansvaret. Ett introduktionsprogram kan inte likställas med ett nationellt program eller motsvarande (29 kap. 9§, Skollagen (2010:800)), vilket gör att ungdomarna på introduktionsprogram ska registreras inom ramen för aktivitetsansvaret.

Instruktioner

Allmänt om insamlingen

Insamlingen avser de ungdomar mellan 16-20 år som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar enligt 29 kap § 9 Skollagen 2010:800.

Följande villkor ska vara uppfyllda för att ungdomarna ska omfattas av aktivitetsansvaret:

- Fullgjord skolplikt
- Inte fyllt 20 år
- Inte genomfört/fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning
- Studerar inte på ett nationellt program.

Förklaring till variabler

Personnummer

Personnummer anges med 12 siffror (årtusende, år, månad, dag, löpnummer och checksiffra, ÅÅÅÅMMDDXXXX).

Datum

Samtliga datum anges med 8 siffror: ÅÅÅÅ-MM-DD

Följande datum kommer att efterfrågas:

- Datum när personen registreras i systemet för aktivitetsansvaret. Endast de individer som omfattas av aktivitetsansvaret ska rapporteras till SCB.
- Startdatum för åtgärden.
- Slutdatum för åtgärden.
- Slutdatum när personen inte längre omfattas av aktivitetsansvaret

Sysselsättning

Nuvarande sysselsättning

Personens senast kända sysselsättning när aktivitetsansvaret påbörjades. I de fall koden Okänd anges ska den ändras om sysselsättningen senare blir känd.

Sysselsättning innan åtgärd

Personens sysselsättning omedelbart innan åtgärden påbörjades. Även om åtgärden är samma som vid registreringen i aktivitetsansvaret ska sysselsättningen anges.

Kod	Förklaring
Arb	Arbete
StInt	Studier på introduktionsprogram
StObl	Studier inom en obligatorisk skolform
StVux	Kommunal vuxenutbildning
StAn	Andra studier (inte introduktionsprogram eller övriga gymnasiestudier)
AnSys	Annan sysselsättning (varken arbete eller studier, t.ex. åtgärd hos annan myndighet eller utlandsvistelse)
Atg	Åtgärd
InSys	Ingen sysselsättning
Okand	Okänd

Sysselsättning efter åtgärd

Sysselsättning efter åtgärd kan inte vara identisk med en åtgärd.

I de fall personen övergår till gymnasiestudier och inte längre omfattas av aktivitetsstödet ska eleven avregistreras.

Kod	Förklaring
NyAtg	Ny åtgärd påbörjas
StNat	Påbörjar studier i gymnasieskolans eller gymnasiesärskolans nationella program
Arb	Arbete
StAn	Andra studier
AnSys	Annan sysselsättning
InSys	Ingen sysselsättning
Okand	Okänd

Åtgärder

Rapportera det huvudsakliga innehållet i åtgärder som kommunen ansvarar för på egen hand, eller i samverkan med andra aktörer

Kod	Förklaring
Prakt	Praktik (gäller inte praktik inom ramen för gymnasieskolan)
Anst	Anställning med stöd (tidsbegränsad anställning som genomförs med stöd från kommunen)
StInt	Studier på introduktionsprogram
StObl	Studier inom en obligatorisk skolform
StVux	Kommunal vuxenutbildning
SYO	Studie- och yrkesvägledning
Vagl	Fördjupad vägledning (mer omfattande vägledning/coachning som kan vara halv- eller heldagsaktiviteter under en begränsad tidsperiod)
Komb	Kombination av åtgärder som inte är något av ovanstående
AnAtg	Annan åtgärd

Avslutad åtgärd

Kod	Förklaring
Gen	Åtgärd genomförd
Åtgärd ej genomförd p.g.a.	
Arb	arbete
Stu	studier
Annan	annan orsak

Avregistreringsorsak

Kod	Förklaring
20Ar	Fyllt 20 år
GySt	Gymnasiestudier. (Studerar eller har fullföljt studier i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning.)
EjFbf	Inte längre folkbokförd i kommunen.

Teckenförklaring:

A = Alla (utom semikolon)

B = Bokstäver

BS = Bokstäver och siffror

S = Siffror

UNDERSÖKNINGEN: Kommunernas Aktivitetsansvar**Postbeskrivning för datafil (Filen ska vara en semikolonseparerad textfil)**

Variabelnamn	Fältinnehåll	Kodförslag	Tillåtna tecken	(Max) längd
System	System från vilket datafilen är uttagen		A	15
Datum	Datum för uttag av fil, ÅÅÅÅ-MM-DD		S och bindestreck	10
Version	Leverantörens systemversion, fritext		A	15
PersonNr	Identitetsbegrepp för personer. Består av århundrade, år, månad, dag, löpnummer, checksiffra. 12 siffror, ÅÅÅÅMMDDXXXX. Asylsökande individer omfattas inte av kommunernas aktivitetsansvar.		S	12
Fornamn	Förnamn		B	20
Efternamn	Efternamn		B	20
DatumReg	Datum för registrering, ÅÅÅÅ-MM-DD		S och bindestreck	10
SYSNuv	Senast kända sysselsättning Alternativ: Arbete Studier på introduktionsprogram Studier inom en obligatorisk skolform Studier inom komvux Studier annat Annan sysselsättning Åtgärd Ingen sysselsättning Okänd	Arb StInt StObl StVux StAn AnSys Atg InSys Okand	B	5
DatumAtgStart	Datum då åtgärden påbörjas, ÅÅÅÅ-MM-DD		S och bindestreck	10
ATGARD	Huvudsakligt innehåll i åtgärd Alternativ: Praktik Anställning med stöd Studier på introduktionsprogram Studier inom en obligatorisk skolform Studier inom komvux Studie- och yrkesvägledning Fördjupad vägledning Kombination av åtgärder Annan åtgärd	Prakt Anst StInt StObl StVux SYO Vagl Komb AnAtg	B	5
DatumAtgSlut	Datum för avslutad åtgärd, ÅÅÅÅ-MM-DD		S och bindestreck	10
Orsakavslutatg	Orsak till avslutad åtgärd Genomförd Ej genomförd pga Arbete Studier Annan orsak	Gen Arb Stud Annan	B	5
SysInnan	Sysselsättning innan åtgärd Alternativ: Arbete Studier på introduktionsprogram Studier inom en obligatorisk skolform Studier inom komvux	Arb StInt StObl StVux	B	5

Excelmallen startar från denna kolumn

Variabelnamn	Fältinnehåll	Kodförslag	Tillåtna tecken	(Max) längd
	Studier annat Annan sysselsättning Åtgärd Ingen sysselsättning Okänd	StAn AnSys Atg InSys Okand		
SysEfter	Sysselsättning efter åtgärd Alternativ: Ny åtgärd Påbörjar studier i nationellt program Arbete Studier annat Annan sysselsättning Ingen sysselsättning Okänd	NyAtg StNat Arb StAn AnSys InSys Okand	B	5
DatumAvreg	Datum för avregistrering, ÅÅÅÅ-MM-DD		S och bindestreck	10
OrsakAvreg	Orsak till avregistrering Alternativ: Fyllt 20 år Gymnasiestudier Ej längre folkbokförd i kommunen	20Ar GySt EjFbf	BS	5
Kommunkod	Kod för den kommun där individen är folkbokförd		S	4